

હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું છે
 “ખોદા જેના વિષે લલાઈ થારે છે તેને દીનમાં સમજ આવે છે.”

તાલીમુલ-ઈસ્લામ

અથવા

ઈસ્લામી કેળવણી

ભાગ ૧ લો

ઉદ્ગ્રી ભાષાંતર કરી છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર
 અબ્દુર રહીમ ખી. મૈસાના ગુલામ મોહમ્મદ સાહેબ
 રાંદેર જી. સુરત

જમાદીલ આખર સને ૧૩૪૨/૧૯૨૪
 પહેલી આવૃત્તિ પ્રત ૩૦૦

સર્વ લક્ષ ભાષાંતર કર્તાએ સ્વાધીન રાખ્યો છે.

સુરત-ખપારીયા ચક્રાપર આવેલા પ્રેસમાં વિદ્યાર્થી મેન્ડ કું. શ્રી
 “સમાચાર” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં બજાવનારાય રતનજી દેસાઈએ છાપ્યું.

કું. બે આના

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી ગ્રંથોના સંગ્રહ
૧૧૨૨૨

પ્રસ્તાવના.

મોટો મહેરબાન રહમ કર્તા ખુદાના નામથી.

સર્વ વખાણ અલ્લાહને માટેજ છે. અને આ-
ખેરતની સઘળી ખુબીઓ પરહેજગારોને માટે છે. અને દરૂદ
અને સલામ હજરત મોહંમદ મુસતફા તથા આપની આલ,
અને સહાબા, તથા સર્વે મુસલમાનો પર થાઓ.

ત્યાર બાદ અબ્દુર રહીમ બી. મૈલાના ગુલામ
મોહંમદ સાહેબ કહે છે, કે ખુદા પાકનો લાખ લાખ શુકર
છે, કે તેણે ઘણા દિવસોની મારી ઇચ્છા પુરી કરી, કે
મારા ઉસ્તાદ હજરત મૈલાના મુફ્તી મોહંમદ કિશ્મતુલ્લાહ
સાહેબે અગત્યતા પુર્વક તાલીમુલ ઇસ્લામ નામનો રિસાલો
ઉર્દુમાં રચી પ્રસીદ્ધ કર્યો, અને તેના પહેલા ભાગને
નાચીજથી ગુજરાતીમાં ભાષાંતર કરાવી પ્રગટ કરાવ્યો. ઓ
અલ્લાહ ! તું એને મકબુલ (લોકોપયોગી) બનાવી આ
ખેરતનો તોશો કર. અને બીજા ભાગોનો તરબુમો કરવામાં
મદદ આપ આમીન.

ઇસ્લામી લાઇઓ-વિનંતી કે આ રિસાલાને
ઉમંગથી પઢશો, અને વહાલા બાળકો માટે સ્કુલોમાં
ચલાવવા કેશીશ કરશો. કેમકે આ રિસાલાને બાળકો માટે
ઘણાજ ફાયદા કારક સમજી શકે.

લી૦ અબ્દુર રહીમ

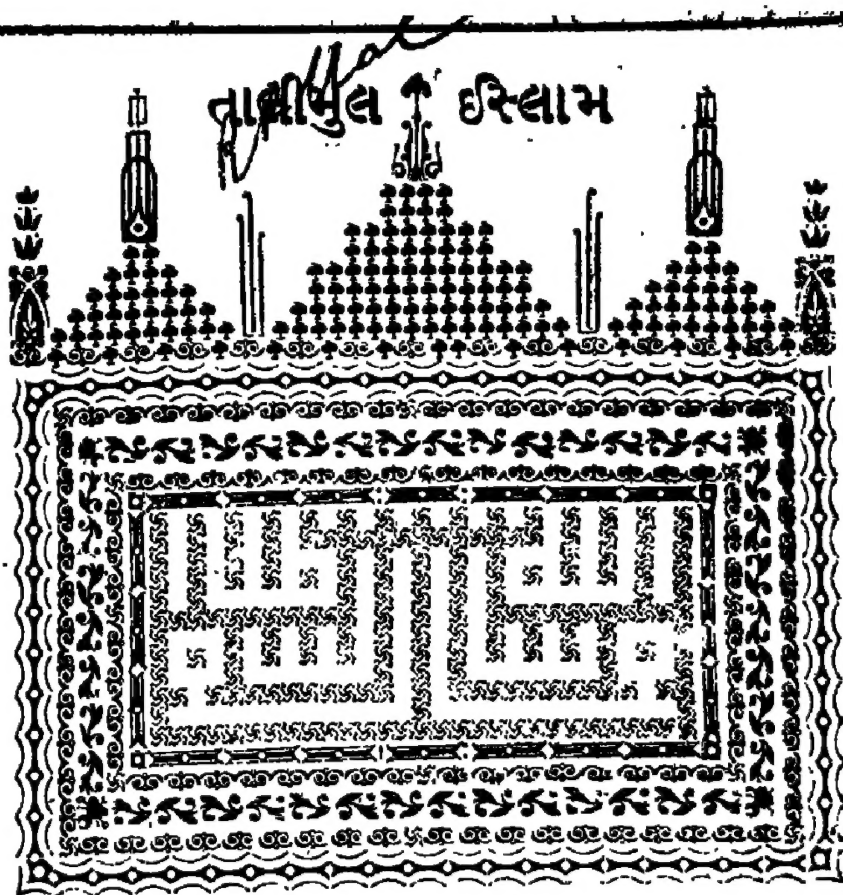
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૨૨૬ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ઈસ્લામ, ડેવિડ

વિષય મ: ૮૪૩:૧૭

મોટો મહેરબાન રહમ કર્તા ખુદાના નામથી

સવાલ-તમે કોણ છો (એટલે ધર્મની રૂએ તમારું નામ શું છે)?
જવાબ-મુસલમાન.

સવાલ-મુસલમાનોના ધર્મ (મઝહબ)નું નામ અથવા તમારા
ધર્મનું નામ શું છે?

જવાબ-ઇસ્લામ.

સવાલ-ઇસ્લામ શું શીખવે છે અથવા કયા ધર્મને કહે છે?

જવાબ-ખુદા એક જ છે. બંદગીના લાયક તે જ છે. અને હજર 1

મોહંમદ [સલ] ખુદાના બંદા અને રસૂલ છે. અને કુરાન
શરીફ અલ્લાહની કિતાબ છે. માત્ર ઇસ્લામ એક સાચો
ધર્મ છે, જે અમને દીન, અને દુનિયાની સર્વે લાલ્લાઈઓ
અને સારી વાતો શીખવે છે.

જ્યાં (સલ) લખ્યું હોય તેને સત્તરલાઈએ અલ્લાહે વસહમ પઢવું.

સવાલ-ઇસ્લામનો કલેમો કયો છે ?

જવાબ-ઇસ્લામનો કલેમો આ છે. લાએલાહ ઇબ્રાહીમો મોહંમ
દુર રસૂલુલાહ^૧ આ કલેમાને કલેમએ તૈયેબહ અને
કલેમએ તૌહીદ પણ કહે છે.

સવાલ-શહાદતનો કલેમો કયો છે ?

જવાબ-કલેમએ શહાદત આ છે. અશહદો અહ્યા એલાહા
ઇબ્રાહીમો વ અશહદો અજ મોહંમદન અખદોહુ
વ રસૂલોહ^૨

સવાલ-ઇમાને મુજમલ કેને કહે છે ?

જવાબ-ઇમાને મુજમલ આ છે. આમન્તો બિદ્લાહે કમાહોવા
બે અરમાએહી વ સેફાતેહી વ કબિલ્તો જમીઅ
અહકમેહી^૩

સવાલ-ઇમાને મોફ્તસલ શું છે ?

જવાબ-આમન્તો બિદ્લાહે વ મલાએકતેહી વ કૈતોબેહી
વ રોસોલેહી વલયવમિલ આખેરે વલકદરે ખૈરેહી
વ શરરેહી મિનફાહે તઆલા વલખઅસે ખઅ-
દલ મૌત^૪

(૧) અર્થ-ખુદા વગર કોઇ પુન્ય નથી (અને) હજરત મોહંમદ(સલ)
તેના બંદા છે.

(૨) અર્થ-હું સાક્ષી આપું છું કે ખુદા વગર કોઇ પુન્ય (માયુદ)
નથી અને હું સાક્ષી આપું છું કે હજરત મોહંમદ (મલ) તેના બંદા
અને રસૂલ છે.

(૩) અર્થ-હું ઇમાન લાગ્યો ખુદા પર જેવો કે તે પોતાના નામો
સાથે અને સિદ્દતો (ગુણો) સાથે છે અને મેં તેના દરેક હુકમોને કબુલ કર્યા.

(૪) અર્થ-હું ઇમાન લાગ્યો અલ્લાહ ઉપર અને તેના ફિરસ્તાઓ
પર, અને તેની કિતાબો ઉપર, અને તેના રસૂલો ઉપર અને કયામતના દિવસ
ઉપર, અને આ વાત ઉપર કે નેકી તથા બદી તેનાજ તરફથી છે અને
મર્યા પછી ઉઠવા પર. અખદુરરીમ.

સવાલ-તમને કોણે પેદા કર્યા ?

જવાબ-અમને, અમારા મા બાપને, આસ્માનોને, જમીનોને,
તેમજ સર્વ દુનિયાને ખુદાપાકે પેદા કર્યા છે.

સવાલ-ખુદાએ દુનિયાને કંઈ ચીજથી બનાવી ?

જવાબ-પોતાની કુદરત અને હુકમથી પેદા કરી છે.

સવાલ-જે લોકો ખુદાને માનતા નથી તેઓ શું કહેવાય છે ?

જવાબ-તેઓને કાફર કહે છે ?

સવાલ-જે લોકો ખુદા સિવાય બીજી વસ્તુઓની પુજા કરે છે
જેમકે હિન્દુ મૂર્તિ પુજે છે તેઓને શું કહે છે ?

જવાબ-એવા માણસોને કાફર અને સુશરેક કહે છે.

સવાલ-જે લોકો બે ત્રણ ખુદા માને જેમકે ઇસાઈ (ખ્રીસ્તિ)
ત્રણ ખુદા માને છે તેઓને શું કહે છે ?

જવાબ-તેમને પણ કાફર અને સુશરેક કહે છે.

સવાલ-કાફરોને મુક્તિ (નજાત) મળશે કે નહિ ?

જવાબ-કાફરોને નજાત મળશે નહિ. તેઓ હંમેશાં દુઃખ અને
અઝાબમાં રહેશે.

સવાલ-હજરત મોહંમદ (સલ) કોણ હતા ?

જવાબ-હજરત મોહંમદ (સલ) ખુદાના ખંદા અને તેના રસૂલ
હતા. અમે તેમની ઉમ્મતમાં છીએ.

સવાલ-અમારા પેગમ્બર હજરત મોહંમદ (સલ) નો જન્મ ક્યાં
થયો હતો ?

જવાબ-અરબસ્તાનમાં મક્કા શરીફ નામનું એક શહેર છે, ત્યાં
આપ જન્મ્યા હતા.

સવાલ-આપના પિતા અને દાદાનું નામ શું હતું ?

જવાબ-આપના પિતા સાહેબનું નામ અબ્દુલ્લાહ, અને દાદાનું
નામ અબ્દુલ મુત્તાલિબ હતું.

સવાલ-અમારા પેગમ્બર (સલ) ખીજ પેગમ્બરોથી શ્રેષ્ઠ છે અથવા નહિ ?

જવાબ-અમારા પેગમ્બર (સલ) ની પદવી સર્વે પેગમ્બરોથી ઉચી છે બલકે આપ ખુદાની સર્વે મખલુકથી શ્રેષ્ઠ છે.

સવાલ-હજરત મોહંમદ (સલ) આખી ઉમર ક્યાં રહ્યા ?

જવાબ-ત્રેપન વર્ષની ઉમર સુધી પોતાના શહેર મક્કા શરીફમાં રહ્યા. ત્યાર પછી ખુદાના હુકમથી મદીના મુનવ્વરામાં ગયા, અને ત્યાં દશ વર્ષ રહી ત્રેસઠ વર્ષની વયે વફાત પામ્યા.

સવાલ-જે કોઈ હજરત મોહંમદ (સલ) ને ન માને તે કેવો છે ?

જવાબ-જે માણસ હજરત (સલ) ને અસ્લાહના રસ્તા માને નહિ તે પણ કાફર છે.

સવાલ-હજરત મોહંમદ (સલ) ને માનવાની શું મતલબ છે ?

જવાબ-હજરત (સલ) ને ખાત્રીપુર્વક અસ્લાહના મોકલેલા પેગમ્બર જાણે, અને ખુદા સિવાય સર્વે જહાનથી આપને શ્રેષ્ઠ જાણે, અને આપથી મોહુબ્બત રાખે અને આપના હુકમોની તાબેદારી કરે.

સવાલ-કેવી રીતે જણાયું કે હજરત મોહંમદ (સલ) અસ્લાહના પેગમ્બર છે ?

જવાબ-તેઓએ એવાં સારાં સારાં કામ કર્યાં અને એવી એવી વાતો દેખાડી અને જણાવી કે જે પેગમ્બરો સિવાય કોઈ પણ માણસ દેખાડી શકતો નથી.

સવાલ-કુરઆન શરીફ ખુદાની કિતાબ છે એ કેમ જણાયું ?

જવાબ-હજરત મોહંમદ (સલ) એ ફરમાવ્યું કે આ કુરઆન શરીફ ખુદાની કિતાબ છે. ખુદા પાકે મારા ઉપર ઉતારી છે.

સવાલ-કુરઆન મંજીદ હજરત (સલ) પર એકી વખતે ઉતર્યું અથવા થોડું થોડું ?

જવાબ-થોડું થોડું ઉતર્યું કદી એક આયત, કોઈવાર બે ચાર આયતો, કોઈ વખત એક આખી સુરત, જેમ જેમ જરૂર પડતી ગઈ તેમ ઉતરતું ગયું.

સવાલ-કેટલી મુદતમાં પુરું કુરઆન શરીફ ઉતરી રહ્યું ?

જવાબ-ત્રેવીસ વર્ષમાં.

સવાલ-કુરઆન મશહુદ કેવી રીતે ઉતરતું હતું ?

જવાબ-હજરત જુઝ્જલ (અલે) આવી આપને આયત અથવા સૂરાત સંભળાવતા હતા, અને આપ તેને સાંભળી મોઢે કરી લેતા હતા, અને કંઈ લખનારને જોલાવી લખાવી આપતા હતા.

સવાલ-હજરત પોતે કેમ લખતા ન હતા ?

જવાબ-કા-લુ કે આપ ઉમ્મી હતા.

સવાલ-ઉમ્મી કોને કહે છે ?

જવાબ-જેણે કંઈ પાસે લખતાં વાંચતાં શીખ્યું ન હોય તેને ઉમ્મી કહે છે. જો કે હજરતે [સલ] દુનિયામાં કંઈ પાસેથી કેળવણી લીધી ન હતી પણ ખુદ તઆલાએ આપને સર્વ મળલુકથી વધુ વિદ્યા આપી હતી.

સવાલ-હજરત જુઝ્જલ [અલે] કોણ છે ?

જવાબ-ફિરશતા છે અલ્લાહના હુકમ પેગમ્બરોને પહોંચાડતા હતા.

સવાલ-મુસલમાન ખુદાની ખંદગી કેવી રીતે કરે છે ?

જવાબ-[૧] નમાઝ પઢે છે, [૨] રોઝા રાખે છે, [૩] માલની ઝકાત આપે છે, [૪] હજ કરે છે.

સવાલ-નમાઝ કોને કહે છે ?

જવાબ-નમાઝ ખુદાની ખંદગી કરવાની એક ખાસ રીત છે. જેને અલ્લહ પાકે કુરઆન શરીફમાં અને હજરતે [સલ] હદીસોમાં મુસલમાનોને શીખવી છે.

સવાલ-ખંદગીના કયા તરફ કોને નમાઝ કહે છે ?

જવાબ-ઘરમાં અથવા મસજીદમાં ખુદાપાકની સામે હાથ ખાંધી ઉભા રહેવું, કુરઆન શરીફ પઢવું, અલ્લાહની તારીફ કરવી, તેની તાલ્લીમ કરવી, તેની સામે નમી જવું, અને લોંચ ઉપર માથું મૂકી તેની મોટાઈ અને પોતાની હલ-કાઈ તેમ નમ્રતા જાહેર કરવી તે નમાઝ છે.

આમાં (અલે) લખ્યું હોય તેને અલ્લેહિસ્સલામ પઢવું. અ. ર.

સવાલ-મસજીદમાં નમાઝ પઢવાથી માણસ ખુદાની સામે હોય છે
અથવા ઘરમાં પઢવાથી ?

જવાબ-ખુદાતો દરેક જગ્યાએ સામે હોય છે મસજીદમાં પઢે
અથવા ઘરમાં પઢે, પરંતુ મસજીદમાં વધુ સવાબ મળે છે.

સવાલ-નમાઝ પઢવા પહેલાં મોં, હાથ, અને પગ ધોવાને શું
કહે છે ?

જવાબ-તેને વોઝુ કહે છે વોઝુ કયાં વિના નમાઝ થતી નથી.

સવાલ-નમાઝમાં કઈ દિશાએ મોં કરી ઉભા રહેવું જોઈએ ?

જવાબ-પશ્ચિમ તરફ જ્યાં સુર્ય આથમે છે.

સવાલ-પશ્ચિમ તરફ મોં કરવાનો હુકમ શા માટે થયો ?

જવાબ-હા શરીરમાં ખુદાનું એક ઘર છે. જંને કઅમા શરીર
કહે છે. તે તરફ નમાઝમાં મોં કરવું જરૂરી છે. અને તે
અમારા શરોથી પશ્ચિમ દિશામાં છે તેથી પશ્ચિમ તરફ
મોઢું કરી નમાઝ પઢાય છે.

સવાલ-જે બાબુએ મોઢું કરી નમાઝ પઢાય છે તેને શું કહે છે ?

જવાબ-તેને કિબ્લો કહે છે.

સવાલ-રાત દિવસમાં કેટલી નમાઝો પઢાય છે ?

જવાબ-કુલ પાંચ વખતની નમાઝ ફરજ છે.

સવાલ-તે પાંચ નમાઝોનું નામ શું છે ?

જવાબ-પહેલી ફજરની જે સવારે સુર્ય ઊગતા પહેલાં પઢાય છે.
બીજી ઝોહરની જે બપોરે સુર્ય નમ્યા પછી પઢાય છે,
ત્રીજી અસરની જે સુરજ આથમવાથી દોઢ બે કલાક પહેલાં
પઢવામાં આવે છે. ચોથી મગરેબની જે આથમ્યા પછી
પઢાય છે. પાંચમી એરાની જે દોઢ બે કલાક રાત ગયા
પછી પઢવામાં આવે છે.

સવાલ-અઝાન કેને કહે છે ?

જવાબ-જ્યારે નમાઝનો વખત થાય છે ત્યારે નમાઝ પઢવાથી
થોડીક વાર પહેલાં એક માણસ ઉભો રહી જોરથી આ
શબ્દો કહે છે. અલ્લાહો અકબર અલ્લાહો અકબર,

અસ્લાહો અકબર અસ્લાહો અકબર,^૧ અશહદો
અસ્લા એલાહ ઇલ્લાહ અશહદો અસ્લા એલાહ
ઇલ્લાહ,^૨ અશહદો અન્ન મોહંમદર રસૂલુલ્લાહ
અશહદો અન્ન મોહંમદર રસૂલુલ્લાહ,^૩ હય્ય
અલ્લસ્સલાહ, હય્ય અલ્લસ્સલાહ,^૪ હય્ય અલ્લ
ફલાહ હય્ય અલ્લફલાહ,^૫ અસ્લાહો અકબર
અસ્લાહો અકબર, લાએલાહ ઇલ્લાહ. આ
શબ્દોને અજાન કહે છે સવારની અજાનમાં હય્ય અલ્લ
ફલાહની પછી અસ્મલાતો ખૈરમ મિનન નૌમ^૬ પણ
ખેવાર કહેવું જોઈએ.

સવાલ-તકબીર કેને કહે છે ?

જવાબ-જ્યારે નમાઝ પઢવા માટે ઉભા થાય છે, ત્યારે નમાઝ
શરૂ કરવા પહેલાં એક માણસ તેજ શબ્દો કહે છે જે
અજાનમાં બોલવામાં આવે છે એને તકબીર અથવા એકા-
મત કહે છે. તકબીરમાં હય્ય અલ્લફલાહની પછી “કદ
કામતિસ્સલાહના શબ્દોને ખેવાર અજાનના શબ્દોથી
વધારે બોલાય છે.

સવાલ-જે માણસ અજાન કહે છે તેને શું કહે છે ?

જવાબ-તેને મોઅઝઝિન કહે છે.

સવાલ-ઘણા ઢોકો લેગા થઈ નમાઝ પઢે છે તેમાં આ નમાઝને
અને નમાઝ પઢાવનારને તેમ પઢનારને શું કહે છે ?

જવાબ-ખધા લેગા થઈ જે નમાઝ પઢે છે તેને જમાઅતની નમાઝ,
અને નમાઝ પઢાવનારને ઈમામ, અને તેની પાછળ નમાઝ
પઢનારને મુકતબી કહે છે.

(૧) અર્થ-ખુદા સર્વથી મોટો છે. ચાર વાર કહે.

(૨) અર્થ-હું સાક્ષી આપું છું કે ખુદા વગર કોઈ પુજ્ય નથી તેના
સિવાય કોઈની બંદગી નથી.

(૩) અર્થ-હું સાક્ષી આપું છું કે હજરત મોહંમદ (સલ) અલાહના
રસૂલ છે. (૪) અર્થ-તમે નમાઝ પઢવા આવો. (૫) અર્થ-તમે છુટકારા
માટે આવો. (૬) અર્થ-નમાઝ ઉધવાથી સારી છે. અ. ર.

સવાલ-એકલા નમાઝ પઢનાર ને શું કહે છે ?

જવાબ-તેને મુન્કરેહ કહે છે.

સવાલ-જે ઘર ખાસ નમાઝ પઢવા માટે બનાવવામાં આવે છે અને

જેમાં જમાઅતની નમાઝ થાય તેને શું કહે છે ?

જવાબ-તેને મસજીદ કહે છે.

સવાલ-મસજીદમાં જઈ શું કરવું જોઈએ ?

જવાબ-મસજીદમાં નમાઝ પઢવી, કુરઆન શરિફ પઢવું તથા
પઠકો પઢવો, અથવા અદબર્થ ચૂપ ચાપ (હાનાં) બેસી
રહેવું જોઈએ. રમવું, કુદવું, શોર કરવો અથવા દુનિયાની
વાતો કરવી ખુરી વાત છે.

સવાલ-નમાઝ પઢવાથી શું ફાયદો થાય છે ?

જવાબ-નમાઝ પઢવાથી ઘણા ફાયદા થાય છે. તેમાંથી થોડાક
તમને બતાવીએ છીએ.

(૧) નમાઝી માણસનું શરીર અને કપડાં પવિત્ર અને
સ્વચ્છ રહે છે.

(૨) નમાઝી માણસથી ખુદા રાજી અને ખુશ થાય છે.

(૩) નમાઝી માણસથી હજરત મોહમંદ (સલ) રાજી અને
ખુશ થાય છે.

(૪) નમાઝી માણસ ખુદાની નજીક નેક હોય છે.

(૫) નમાઝી માણસની સારા લોકો હજરત પણુ કરે છે.

(૬) નમાઝી માણસ ઘણા પાપોથી બચી જાય છે.

(૭) નમાઝી માણસને મરવા પછી ખુદા તઆલા સુખમાં
રાખે છે.

સવાલ-નમાઝમાં જે કંઈ પઢાય છે તે સર્વેનું નામ અને હબારત
શું છે ?

જવાબ-નમાઝ શરૂ કર્યાથી લઈ છેવટ સુધી જે પઢાય છે તેના
નામ અને શબ્દો આ છે.

તકબીર—અલ્લાહો અકબર

સના—સુખદાનકક્ષા હુમ્મા વ બે મ્હેક વ તબાર-
કરમોક વ તઆલા જદદોક વલા એલાહ જૈરોક'
તઅવોઅ-અઉએ બિલાહે મિનશતા નિર્દામ.
તસમેયહ-બિરિમક્કાહિર રહમા નિર્દામ.

~~~~~  
૧ મુરએ ફાતેહા અથવા અલહમ્દા. ૧  
~~~~~

અલહમ્દો લિલાહે રાજખલ આલમીન* અર રહમાનર
રહીમ* માલેકે યવામદીન* ઇયાક નઅબોદો વ ઇયાક
નસતધન* એહદે નરસેરાતલ સુસ્તકીમ* સેરાતલ્લીની
અનઅમતા અલ્લે હમ જૈરિલ મગદૂબે અલ્લે હમ વલદાક્લીન.*

~~~~~  
૧—મુરએ કૌસર. —૧  
~~~~~

ઈલા અઅતૈનાઠલ કૌસર* ફસલ્લે લેરખેક વનહર
ઇન્ના શાનેઅક હોવલ અખતર.*^૫

૧ તારી હાદની સાથે એ અલ્લાહ તારી પાછી ખ્યાન કરું છું
અને તારું નામ ધણું પુબીનું છે. અને તારી અજમત (મોદાઈ) હતી
છે. અને તારા વગર કોઈ પુબ્ય (માબુદ) નથી

(૨) અર્થ—અચાવ આહું છું, પુદા (ના નામ) ની સાથે હુતકારેલા
સૈતાનથી.

(૩) અર્થ—સરૂ કરું છું, પુદાના નામથી જે મોટો મહેરબાન રહમ
કર્તા છે.

(૪) અર્થ—સર્વ તારીફ ખાસ પુદાને માટે છે. જે સધળી જહાનનો
પાળનાર છે.* ફપાણુ (અને) દયાણુ છે.* કયામતના દિવસનો મામેક છે.*
તારીજ અમે બંદગી કરીએ છીએ, અને તારાથીજ અમે મદદ માગીએ
છીએ.* તું અમને સીધો માર્ગ દેખાડ* તેઓનો માર્ગ જે જોયા ઉપર
જે ફક્લ કર્યો છે, ન તેઓનો માર્ગ જેમના પર તેં ચુસ્તો કર્યો અને
ન બદલેલાઓનો માર્ગ. અ. ર.

(૫) અર્થ—ખરેખર અમે તને “કૌસર” બક્ષિસ આપી છે.* મારે

— સુરએ ધખલાસ —

કુલ હોવદગાહો અહદ* અહાહુસ્સમદ* લમયાહદ
વ લમ મૂલદ વ લમ ચકુલલહુ કોરોવન અહદ.*^૧

— સુરએ ફલક —

કુલ અઉઓ બેરખખલ ફલકે* મિન શરરેમાખલક*
વમિન શરરે ગાસેકિન ધઝા વકખ* વમિન શરરિન
નફેકાસાતે ફિલ્લઓકદે* વમિન શરરે હાસેદિન ધઝા હસદ*^૨

— સુરએ અન્નાસ —

કુલ અઉઓ બે રખખનાસે* મલેકિન્નાસે* એલાહિ-
ન્નાસે* મિન શરરિલ વસ્વાસિલ ખન્નાસ* અલ્લહી
યોવસવેસો ફી સોહુરિન્નાસ* મિનલ જન્નતે વન્નાસ.*^૩
ફુઅ એટલે નમગની હાકતની તસખીહ

તું તારાખુદા (નીખુશી) મારે નમાઝ પઠ, અને કુરઆની કર.* ખરેખર તારો દુશ્મન તે પોતેજ અખતર છે. એટલે પુત્ર ન હોવાથી જેનું નામ કાયમ ન રહી શકે તે.*

(૧) અર્થ—કહે, કે તે અલ્લાહ એકજ છે,* તે સ્વતંત્ર (બેનિયાઝ) અલ્લાહ છે.* તેનાથી કોઈ જનમ્યો નથી, અને તે કોઈથી પેદા થયો નથી.* અને તેના સમાન ખીજે કોઈ નથી.* અ. ૨.

(૨) અર્થ—કહે, કે હું સવારના પરવરદેગારનો આશ્રય લઉં છું.* તેની પેદા કરેલી વસ્તુઓની શુરાઈથી,* અને અંધારી રાત્રીની શુરાઈથી,* અને તે જાદુગર સ્ત્રીઓની શુરાઈથી, જે ગાંઠામાં કુંડે છે.* અને હસદ કરનારની શુરાઈથી, જ્યારે હસદ કરે.

(૩) અર્થ—કહે, કે પનાહ આહું છું. લોકોના પાલનદાર,* લોકોના સહેનશાહ લોકોના માણુદની,* તે દૈતાનના વસવસાઓની શુરાઈથી,* જે લોકોના દિલોમાં વસવસા નાખે છે,* જન્નાત તેમ ધનસાન બનેમાંથી થાય છે.* અખદૂર રહીશ.

સુખહાના રખખેયલ અઝીમ.^૧

કૌમાની એટલે રૂઝઅથી હસા થવાની તસમીઅ,
તથા તહમીદ.

સમેઅલ્લાહે લેમન હમેદહ.^૨ પછી રખખના લાલ હમદ.^૩
સિબદા એટલે લોંચપર માથું મૂકવાની સ્થિતીની તસમીઅ.

સુખહાના રખખેયલ અઅલ્લા.^૪

તશહહુદ અથવા અતહીયાત.

અતહીયાતો લિલ્લાહે વરખલવાતો વત્તેયેઆતો
અરસલામો અલ્લેક ઐયોહન નખીયો વ રહમતુલ્લાહ વ
ખરકાતોહ, અરમલામો અલ્લેના વ અયા એખાહલ્લા
હિસ્સાલેહીન અશહદો અલ્લાએલાહા હદલ્લાહો વ અશ-
હદો અન્ન મોહમદન અખદોહુ વ રસૂલોહ.

—દરદ શરીફ—

અલ્લાહુમ્મા સદલે અલ્લા મોહમદિં વ વ અલ્લા
આલે મોહમદિન કમા સદલૈતા અલ્લા હંખાહીમ વ અલ્લા
આલે હંખાહીમ હન્નક હમીદુમ મજીદ. અલ્લાહુમ્મા
ખારેક અલ્લા મોહમદિં વ વ અલ્લા આલે મોહમદિન કમા

(૧) અર્થ—પવિત્ર છે મારો પરવરદેગાર જે મોટે છે.

(૨) અર્થ—જેણે ખુદાપાકની તારીફ કરી, તેને ખુદાએ કબુલ કર્યો,

(૩) અર્થ—ઓ અમારા પરવરદેગાર, તારાજ માટે સર્વ તારીફ છે.

(૪) અર્થ—પાક છે મારો પરવરદેગાર જે શ્રેષ્ઠ છે. અ. ૨.

(૫) અર્થ—સઘળી તારીફો, બદનની તથા પાક માનની એખાહતો,
અલ્લાહનેજ માટે છે. ઓ નખી ! (સબ) તમારા ઉપર સલામ, ખુદાની
રહમત, અને તેની ખરકતો થાઓ. અને અમારા, તેમ ખુદાના નેક બંદો
ઉપર સલામ થાઓ. હું સાક્ષી આપું છું, કે ખુદા સિવાય કોઈ પુનઃ
નથી. તેમ સાક્ષી આપું છું, કે મોહમદ (સબ) તેના બંદા અને
તેના રસૂલ છે. અ. ૨.

પારકતા અથા ઇષ્ટાહીમ વ અથા આલે ઇષ્ટાહીમ
ઈન્નક હમીદુમ મજીદ. ૧

—દરૂદના પછીની દોઆ—

અલ્લાહુમ્મા ઇન્ની અલમતો નફસી અલમન કસીર વ
મ ઇન્નકુ લાયગરૈઝ ઓનુબ હલ્લા અન્ત ફગરૈરલી
મમરૈરતમ મિન ઇન્દેક વરહમની ઇન્નક અન્તલ મફુર
રહીમ. ૧

—સલામ.#—

અસ્સલામો અલૈકુમ વ મુમતુસાહ.

—નમાઝ પછીની દોઆ—

અલ્લાહુમ્મા અન્તસ્સલામ વ મિન્કસ્સલામ તમારકતા થા
અલ્લજલાલે વલ હકીમ. ૪

—દોઆએ કોનુ ૧—

અલ્લાહુમ્મા ઇન્ના નસતઇનેક વ નસતગરૈરક વ નોઅમેનો
એક વ નતવહલો અલૈક વ નુસ્ની અલૈકલ ખેર, વ નશકોરૈક વ
લાનક ફૈરૈક વ નખલઓ વ નતરૈકો મંચ થફ્ફેરૈક, અલ્લાહુમ્મા

(૧) અર્થ—ઓ અલ્લાહ ! તું ખાસ રહમત મોહમદ (સલ) પર,
તથા મોહમદ (સલ) ની આલ ઉપર મોકલ. જેવી કે તે ખાસ રહમત
હમ્માહીમ (અને) પર, તથા હમ્માહીમની આલ પર મોકલી છે. ખચીત તું
સ્તુત્ય છુજ્જીવાળો છે. ઓ અલ્લાહ તું મોહમદ (સલ) ને, તથા મોહમદ
(સલ)ની આલને ખરકત આપ. જેવી કે તે હમ્માહીમ (અલે) ને તથા
હમ્માહીમની આલને ખરકત આપી. એશક તું સ્તુત્ય છુજ્જી વાળો છે.

(૨) અર્થ—ઓ અલ્લાહ ! મેં મારા જન પર ખજોજ જુલમ કર્યો
છે, અને એશક તારા સિવાય દોષપણ ચુનાહોને માફ કરનાર નથી. તો તારી
ખાસસથી મને માફ કર, અને મારા ઉપર રહમ કર. એશક તું જ
ખસિસવાળો રહમ કર્તા છે.

(૩) અર્થ—તમારા ઉપર સલામતી અને ખુશાની રહમત થાઓ.

(૪) અર્થ—ઓ અલ્લાહ ! તું સલામત છે. અને તારાજ તરફથી
મલામતી છે. તું આલીનન દબજત અને છુજ્જીવાળો છે. અ. ૨.

ધ્યાક નચ્ચોદો વ લક નોસલ્લી વ નસલોદો વ એલેક નસચા
વ નહરોદો વ નરબુ રહમતક વ નખશા અઝાબક ઇન્ન અઝાબક
ખલ કુદકારે મુલહેક. ૧

વુજુ કરવાની રીત

સવાલ-વુજુ કેવી રીતે કરવું જોઈએ ?

જવાબ-એકબા વાસણમાં પાક પાણી લઈ કિણ્દા તરફ મોં કરી
કોઈ પાક સાફ ઉચી જગ્યાએ ખેસો તો સાફ છે. જો તેમ
થઈ ન શકે તો કંઈ નુકસાન નથી. ખાંચેને કોણીઓ
ઉપર ચઢાવી લો. ફરી ખિસ્મિલ્લાહ પઢી પહેંચા સુધી
ખને હાથ ધુઓ. પછી ત્રણ વાર કુલ્લી (કોગળો) કરી ભસ્વાક
(દાતણ) કરો જો દાતણ ન હોય તો આંગળીથી દાંત સાફ
કરો. ફરી ત્રણ વાર નાકમાં પાણી નાખી ડાબા હાથની
ટચલી (નાન.) આંગળીથી નાક સાફ કરો. ફરી ત્રણ વાર
મોં ધુઓ. મોં પર પાણી જોરથી મારો નહિ બલકે ધીમેથી
પેશાની પર પાણી નાખી ધુઓ. પેશાનીના વાળથી ઠોડીની
નીચે સુધી તેમજ એક કાનથી ખીજા કાન સુધી ધોવું
જોઈએ. ફરી કોણીઓ સાથે ખને હાથ ધુઓ, પહેલાં
જમણા હાથ પછી ડાબા હાથ. પછી હાથ પાણીમાં
લીજવી માથાને મસોહ કરો, ફરી કાનોનો, ફરી ગરક-

(૧) અર્થ-જો. અલ્લાહ ! તારાથી મદદ માગીએ છીએ. અને તારાથી
બક્ષિસ આપીએ છીએ. અને તારા પર હમાન લાવીએ છીએ. અને તારા
ઉપર ભરોસો રાખીએ છીએ. અને તારી બધી તારીફ કરીએ છીએ. અને
તારો શુકર કરીએ છીએ અને તારો નકાર કરીશું નહિ. અને જેણે તારી
ના હરમાની કરી, તેને કાઢી મુકીશું, અને તજ દહશું. ઓ અલ્લાહ !
તારીજ બદલી કરીએ છીએ. અને તારીજ નમાઝ પઢીએ છીએ. અને
સિજદો કરીએ છીએ. અને તારાજ તરફ દોડીએ છીએ, અને ખીજામતમાં
હાજર થઈએ છીએ. અને તારી રહમતની દિમેદ રાખીએ છીએ. અને
તારા અઝાબથી ડરીએ છીએ. ખચીત તારો અઝાબ કાફરોને મળનાર છે,
અબ્દુર રહીમ.

નર્મો મસોહ માત્ર એકજ વાર કરવો જોઈએ. ફરી ત્રણ વાર બંને પગ ઘુંટી સાથે ધુઓ, પણ પહેલાં જમણો પછી ડાબો ધોવો જોઈએ.

— નમાઝ પઢવાની રીત —

સવાલ—નમાઝ પઢવાની રીત શું છે ?

જવાબ—નમાઝ પઢવાની રીત આ છે કે વુજુ કરી, પાક કપડાં પહેરી, પાક જગ્યા ઉપર કિબ્લા તરફ મોં કરી ઉભા રહો, નમાઝની નીયત કરી બંને હાથ કાનો સુધી ઉઠાવી “અલ્લાહો અકબર” કહી ડુંડીની નીચે બંને હાથ બાંધો. ડાબા હાથ ઉપર જમણો હાથ રહે. નમાઝમાં આમ તેમ જુઓ નહિ. અદબથી ઊભા રહો. ખુદા પાકનું ધ્યાન રાખો. હાથ બાંધી “સના” પઢો. પછી તઅવ્વુઝ અને તસમેયહ પઢી અલ્લહુમ્મો શરીફ પઢો. સુરત પૂરી કર્યા બાદ ધીમેથી આમીન કહો. ફરી સુરએ હંબલાસ અથવા બીજી જે સુરત મોઢે યાદ હોય તે પઢી અલ્લાહો અકબર કહી રૂકુઅ ને માટે નમી જાવ રૂકુઅમાં બંને હાથોથી ઘુંટણોને મજબુત પકડો. પછી રૂકુઅની તસબીહ ત્રણ અથવા પાંચ વાર પઢો. ફરી તસબીઅ કહેતાં સીધા ઉભા થઈ જાવ અને તહમીદ પણ પઢી લો. ફરી તકબીર કહેતાં એવી રીતે સિજદામાં જાવ કે હોંઘ પર પહેલાં બંને ઘુંટણ પછી બંને હાથ, પછી બંને હાથો વચ્ચે પેશાની અને નાક મુકો. અને સિજદાની તસબીહ ત્રણ અથવા પાંચ વાર કહો. પછી તકબીર કહેતાં ઉઠી સીધા બેસી જાવ ફરી તકબીર કહી ઉપર પ્રમાણેજ બીજો સિજદો કરો. ફરી તકબીર કહેતાં ઉભા થઈ જાવ. બીજા સિજદા સુધી એક રકાત પુરી થઈ ગઈ, અને બીજી રકાત શરૂ થઈ હવે બિસ્મિલ્લાહ પઢી અલ્લહુમ્મો શરીફ અને બીજી કોઈ સુરત પઢો, પછી રૂકુઅ, કૌમો, અને બંને સિજદા કરી બેસી જાવ

અને પહેલાં તથાહુદ, પછી હરદશરીક પછી દોઆ પઠો. ફરી સલામ ફેરવો. પહેલાં જમણી બાજુએ પછી ડાબી બાજુએ. જે તરફ સલામ ફેરવો તેણી ગમ મેં પણ ફેરવવું જોઈએ. આ જે રકાત નમાઝ પુરી થઈ ગઈ. સલામ ફેરવ્યા બાદ દોઆ પઠો અને દોઆ માગવી વેળા હાથ ઉઠાવો પણ ખભાથી ઉંચા ચાલ નહિ. દોઆ પછી બંને હાથ મેં પર ફેરવી દો.

સવાલ-ખંને સિજદાઓની વચ્ચે અને તથાહુદ પઢતી વખતે કેવી રીતે બેસવું જોઈએ.

જવાબ-જમણા પગને ઝોવી રીતે ઉભો રાખો કે તેનાં આંગળાં ઠગલા તરફ રહે. અને ડાબા પગને પાથરી તે ઉપર બેસી જાવ. બેસવાની હાલતમાં ખંને હાથ ધુટણો પર રાખવા જોઈએ.

સવાલ-ઈમામ, મુનફરિદ, અને મુકતદીની નમાઝમાં કંઈ ફેરફાર છે અથવા નહિ?

જવાબ-હા ત્રણેની નમાઝમાં સહેજ ફેર છે. તે આ કે ઈમામ અને મુનફરિદ પહેલી રકાતમાં સના પઢ્યા બાદ અઢીઓ, બિસ્મિલ્લાહ, અલ્હમ્મેદો, અને સુરત પઢે છે. અને બીજી રકાતમાં બિસ્મિલ્લાહ, અલ્હમ્મેદો, અને સુરત પઢે છે. પણ મુકતદી માત્ર પહેલી રકાતમાં સના પઢી બીજી રકાતોમાં છાનોમાનો ઉભો રહે.

બીજો ફેર આ છે કે રૂકુઅથી ઉઠતી વખતે ઈમામ, અને મુનફરિદ સમેઅલ્લાહો લેમન હમેદદ કહેછે અને મુનફરિદ તસમીઅની સાથે તહમીદ પણ કહી શકે છે. પણ મુકતદીને ફક્ત રખના લકલ હમ્દ કહેવું જોઈએ.

સવાલ-જો ત્રણ અથવા ચાર રકાત નમાઝ પઢવી હોયતો કેવી રીતે પઢવી ?

જવાબ-મે રકાતો ઉપર બયાન કયા મુજબજ પઢવી પણ કાએદામાં
અત્તાહીયાત પઢયા પછી હરફ ન પઢતાં અલ્લાહો અકબર કહી
ઉભા થઈ જવું. ફરી જો નમાઝ વાળેજ, કે સુન્નત, કે નફિલ,
હોય તો પહેલી બે રકાતો પ્રમાણેજ બીજી રકાતો પણ પઢી લે.
અને જો ફરજ નમાઝ હોય તો ત્રીજી અને ચોથી રકા-
તમાં અલ્લાહુએની પછી સુરત ન પઢવી જોઈએ બાકી
બધું પહેલી બે રકાતો પ્રમાણેજ કરવું.

સવાલ-સુન્નત અથવા નફિલ નમાઝની ત્રણ રકાતો પઢી શકાય કે નહિ.
જવાબ-નહિ. બે અથવા ચારજ રકાત પઢી શકાય છે.

સવાલ-રૂકુઅ કરવાનો ખરો તરીકો શું છે ?

જવાબ-રૂકુઅ એવી રીતે કરે, કે માથું અને કમર બંને બરાબર
થઈ રહે એટલે માથું કમરથી ઉંચું તેમ નીચું પણ ન
થાય. અને બંને હાથ પાંસગાંથી જુદા રહે અને બંને
હાથથી ઘુંટણોને મજબુત પકડવામાં આવે.

સવાલ-સિજ્દો કરવાની બરાબર કઈ રીત છે ?

જવાબ-સિજ્દો આ પ્રમાણે કરવો જોઈએ કે બંને હાથના પાંખ
જમીન પર અને ઠાંઠાં તેમજ કોણોએ જમીનથી જુદાં રહે.

સવાલ-નમાઝ બાદ આંગળીઓ પર ગણીને શું પઢવામાં આવે છે ?

જવાબ-સુબહાનલ્લાહ તેત્રીસવાર, અલ્લાહુએ લિલ્લાહ તેત્રીસ
વાર, અને અલ્લાહો અકબર ચોત્રીસવાર પઢવું જોઈએ. એનો
ખરૂજ મોટો સવાબ છે.

બહિર ખબર

મશારેકુલ અનવાર-ગુજરાતી, આ અરખી તથા ઉર્દુ કિતાબનો તરજુમો છે. એમાં કર્તાએ જગત જાણીતી માતબર અને ઉલ્લભાઓમાં માન્ય હદીસની કિતાબો ખુબારી ત્યા મુસલિમ શરીફમાંથી એકમતે પ્રસાર થયેલી ૨૨૭૨ હદીસો લખી છે. અને દરેક હદીસો નંબર વાર લખી છે. તેમજ દરેક હદીસના નીચે ફાયદામાં તેનો ખુલાસો લખ્યો છે. કે જે કોઈ હદીસનો તરજુમો સમજી ન શકાય તે ફાયદાથી મતલબ સમજી શકે એમાં લાખાંતર કરનાર સાહેબે ગુજરાતી મહાવરનો ખ્યાલ રાખ્યો છે. અરખી મહાવરા પ્રમાણે શબ્દે શબ્દનો તરજુમો કર્યો નથી, કે જેથી મતલબ સમજતાં સુગમ પડે વળી કેટલીક જગ્યામાં હજરત મૌલાના મરહુમ ગુલામ મોહમ્મદ સાહેબે [ખુદ તેમની કબરમાં ૧૨ વરસાવે, આમીન] નોટમાં ઘણો ખુલાસો પણ બચાવ કર્યો છે. જેથી દરેક દીની લાઇખાને આ અમુલ્ય કિતાબને પોતાના ઘરમાં રાખવી યોગ્ય છે. ભાગ ૧લો એમાં ૭૧૩ હદીસો છે. ભાગ ૨જો એમાં ૭૨૬ હદીસો છે ભાગ ૩જો એમાં ૮૧૨ હદીસો છે. દરેકની કીમત રૂ. ૨) ત્રણે ભાગ સાથે લેનાર પાસેથી રૂ. ૫) લેવામાં આવશે.

માલાખુદ મિન્હો-ગુજરાતી, આ ફારસી કિતાબનો ગુજરાતી લાખામાં તરજુમો થયો છે. જોકે ઉર્દુમાં આ કિતાબનો તરજુમો લખાયો છે પણ તે માત્ર કિતાબનોજ તરજુમો થયો છે અને ગુજરાતીમાં તેની સઘળી નોટોનો પણ તરજુમો છે થયો જેમાં સેંકડો મસલા સમાયલા છે. આ કિતાબની ખુબી માટે આટલુંજ બસ છે કે એ દરેક ઇસ્લામી મદ્રસામાં પઢાવવામાં આવે છે એમાં આસરે ૨૦૦૦થી વધુ હનફી મઝહબના માતબર મસલા છે. ખીજી આવૃત્તિ કીમત રૂ. ૨-૦-૦

નોટ-જેઓ તાલીમુલ ઇસ્લામ ભાગ પહેલો ગરીબ મુસલમાનોને મફત વહેંચવા માટે વધુ નકલ ખરીદ કરશે તેઓ પાસે એકસો નકલના રૂપીઆ દસ લેવામાં આવશે.

અબ્દુર રહીમ મેનેજર કુતુબખાના સાદેકીયહ

રાંદેર ૭. સુરત

